

1. Համացանցում որևէ աշխատանքի համար երբևէ նկար որոնե՞լ եք:
2. Ի՞նչ է գրադարանը:
3. Ինչպե՞ս կարելի է ծանոթանալ համաշխարհային գիտության և արվեստի ձեռքբերումներին:

հինգուրաֆիկա,
գծապատկեր, տեղե-
կատվական հար-
թակ, տեղեկատվա-
կան որոնողական
համակարգ (ՏՈՀ),
համացանցային
ռեսուրսներ, գրավոր
ժառանգություն,
Ալեքսանդրիայի գրա-
դարան, թվային կրիչ-
ներ, ձեռագիր
մատյաններ,
Վիքիպեդիա, ISMA
բառարան, Հայկա-
կան «Նայիրի»
բառարան, Հայերեն
առցանց բառարան,
Համացանց, տեսա-
դարան, տեքստային
տեղեկույթ:

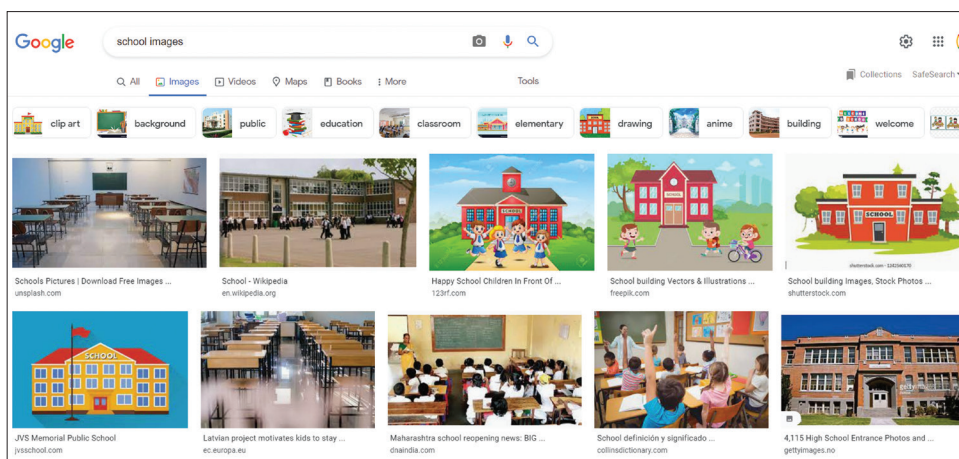

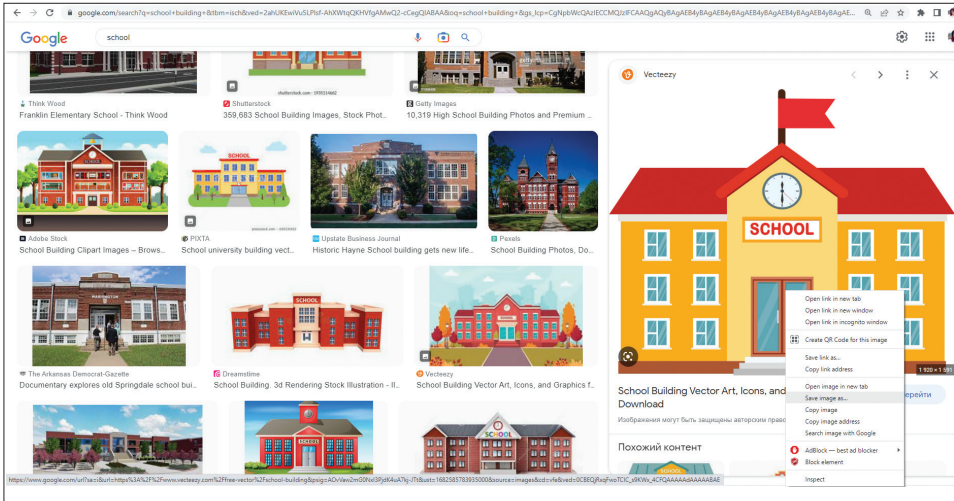
Հետաքրքիր լուսանկարչական պատմություններ, ինֆոգրաֆիկաներ (տվյալների և գիտելիքների ներկայացման գրաֆիկական միջոց), գծապատկերներ ստեղծելու համար անհրաժեշտ է նախ և առաջ ձեռքի տակ ունենալ համապատասխան պատկերային տեղեկույթ: Համացանցը լայն հնարավորություն է տալիս տարբեր տեղեկատվական հարթակներից, տեղեկատվական որոնողական համակարգերից և կայքերից ներբեռնելու մեր աշխատանքին համապատասխան նկարներ: Պատկերների կիրառման գործընթացն ունի հետևյալ տրամաբանությունը.

ա. Տեղեկատվական որոնողական համակարգում հատուկ բանալի բառերի օգնությամբ իրականացնել անհրաժեշտ նկարի որոնում:

բ. Բացված ցուցակից ընտրել նկարը:

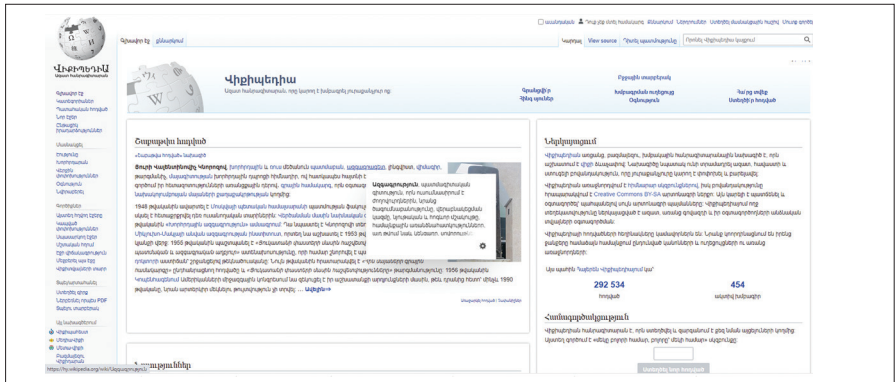

- գ. Էկրանի աջ կողմում գործարկված նկարի վրա մկնիկի աջ սեղմակով բացված պատուհանում ընտրել նկարը որոշակի ձևաչափով պահպանելու տարբերակը:
- դ. Նկարը պահպանել համակարգչի հիշողությունում՝ հետագա օգտագործման համար:

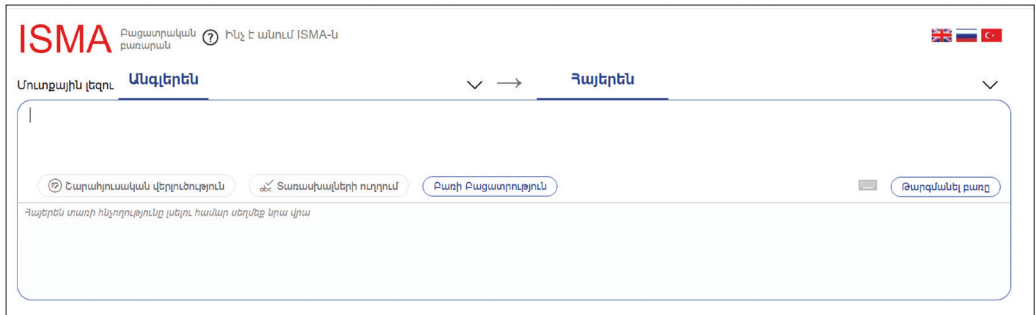
Հեռախոսի կամ այլ սարքավորման պարագայում գործընթացը նույնն է. անհրաժեշտ է ընտրել որոնման արդյունքում գտնված նկարը, պահպանել այն տվյալ սարքի հիշողությունում, այնուհետև օգտագործել:

Ժամանակակից աշխարհում փոխվել են գրադարանների և պահոցների մասին մարդկության պատկերացումները: Այսօր թվային կրիչների վրա են տեղափոխվում հին ձեռագիր մատյանները, գիտության և արվեստի ձեռքբերումները: Մարդկային միտքը ստեղծել է տարատեսակ բառարաններ, հանրագիտարաններ: Դրանցից օգտվելու համար մարդիկ հաճախել են գրադարաններ, ընթերցասրահներ: Այսօր բառարանները, հանրագիտարանները, գրադարանները մարդկանց հասանելի են առցանց՝ տեխնոլոգիաների միջոցով:

Համաշխարհային ձեռքբերում է բազմալեզու Վիքիպեդիան:

Վիճակագրության առցանց ազատ հանրագիտարան է, որը կարող է խմբագրել յուրաքանչյուր ոք:

Հայկական ISMA բառարանը հնարավորություն է տալիս 14 լեզվով թարգմանություն իրականացնելու:

- ISMA համակարգը նպաստում է հայերենի պահպանմանը, բառապաշարի հարստացմանը. այն ներառում է՝
- ա. Հայերեն բացատրական բառարան,
 - բ. Գրաբարի թարգմանական, բացատրական բառարան,
 - գ. Հայերենի և 14 այլ լեզուների երկկողմ թարգմանական բառարան,
 - դ. Հայերենի ուսուցում հայերեն չհմացող սփյուռքահայերի համար՝ ապահովելով նաև
 - ✓ հայերեն բառապաշարի զարգացում,
 - ✓ հայերեն բառի օգտագործման սխեմայի յուրացում,

- ✓ բառի կամ տեքստի ուղղագրության ստուգում,
- ✓ հայերեն նախադասությունների շարահյուսական վերլուծություն:

- ե. ուսումնական առարկաների հեռավար ուսուցում հայերենով,
- զ. ցանցային կառուցվածքի առցանց հանրագիտարան,
- է. գիտելիքների շտեմարանի առցանց խմբագրիչ:

Հայկական «Նայիրի» կայքը հայերեն էլեկտրոնային բառարանների գրադարան է: Այն ունի 17718 գլխավոր բառ, 132 բառարան և 3 գիրք: Կայքը ստեղծվել է արևմտահայերենի էլեկտրոնային բառարանի հիման վրա, հետագայում զարգացել և հարստացել է նոր բառարաններով: Այժմ այն ընդգրկում է ինչպես արևելահայերեն, այնպես էլ թարգմանական բառարաններ:

Հայերեն առցանց բառարանն ունի ներդրված 6 բառարան՝

1. Բացատրական բառարան,
2. Հոմանիշների բառարան,
3. Հականիշների բառարան,
4. Հայ-ռուսերեն բառարան,
5. Հայերեն-անգլերեն բառարան,
6. Ռուս-հայերեն բառարան:

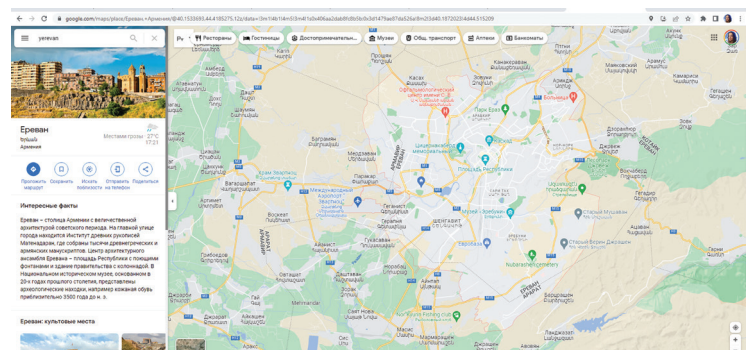

Համաշխարհային տեղեկատվական տեսանյութային գանձարան է Google ընկերության YouTube տեսանյութային: YouTube-ը տեսանախագծային կայք է Համացանցում, որի օգտատերերը և այցելուները կարող են հրապարակել տեսանյութեր, դիտել և տարածել դրանք:

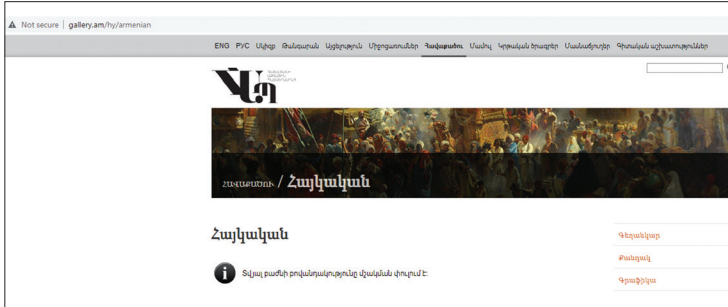
Այսօր համացանցի օգտատերերը չեն պատկերացնում իրենց առցանց շրջագայությունը՝ առանց տեղեկատվական ամենամեծ Google որոնողական համակարգի: Այն ամենաշատ գործածվող որոնողական համակարգն է, որն ամսական ընդունում է ավելի քան 41 միլիարդ 345 մլն հարցում, ինդեքսավորում է ավելի քան 25 միլիարդ վեբ էջ, կարող է տեղեկատվություն տրամադրել 191 լեզուներով: Այս որոնողական համակարգում հնարավոր է որոնել ինչպես տեքստային տեղեկություն, այնպես էլ նկարներ, տեսանյութեր և այլն:

2020 թվականի տվյալներով՝ Youtube-ն ունեցել է 41,9 միլիոն ալիք և ընդհանուր հաշվով՝ 5 միլիարդ տեսանյութ: Ավելի քան 1000 տարի է պետք Youtube-ի բոլոր հոլովակները դիտելու համար:

Google Քարտեզներ-ը (անգլ.՝ Google Maps, ավելի վաղ՝ Google Local) աշխարհագրական քարտեզի արբանյակային լուսանկարներ են՝ արված Երկիր մոլորակից 250-500 մետր բարձրության վրա:

Բոլոր թանգարաններն ու ցուցասրահներն ունեն իրենց կայքերը, որտեղ ցուցադրվում են թանգարանների ցուցանմուշները:

Տեղեկատվական գանձերի այս շարքն անվերջ կարելի է թվարկել. ժամանակակից տեխնոլոգիաներն ընձեռում են նմանատիպ առցանց հարթակների լայն հնարավորություն: Տեղեկատվական գանձարանում զետեղված տեղեկության հիման վրա կարելի է իրականացնել հետազոտական աշխատանքներ, անհրաժեշտության դեպքում նաև մեջբերումներ անել:

Հարցեր և առաջադրանքներ

1. Տեղեկատվական որոնողական ինչ համակարգեր գիտես:
2. Ինչ ընդհանրություն ունեն տեղեկատվական որոնողական համակարգերի պատուհանները:
3. Ինչպե՞ս են ժամանակակից տեխնոլոգիաներն ազդում համաշխարհային գիտության և արվեստի ձեռքբերումների պահպանման և ներկայացման գործընթացների վրա:
4. Ո՞րն է աշխարհի ամենահին գրադարանը:
5. Հայկական թվային ինչ բառարաններ գիտես:

Գրավոր ժառանգության երկարատև պահպանման և հասանելիության համար մարդկությունը դեռևս 2500 տարի առաջ ստեղծել է գրադարաններ: Հնագույն շրջանի խոշորագույն հանրային գրադարանը Ալեքսանդրիայի գրադարանն է, որն ստեղծվել է մ.թ.ա. 3-րդ դարում: Այն ավելի շատ հսկայական ակադեմիայի է նմանվել, քան սովորական գրադարանի. այստեղ ապրել և աշխատել են գիտնականներ, որոնք և՛ զբաղվել են հետազոտություններով, և՛ դասավանդել են: Եղել են նաև ձեռագիր մատյաններ արտագրողներ: Գրադարանն ունեցել է գրացուցակ: Խնամքով հավաքվել և դարերին ի պահ են տրվել կարևոր փաստաթղթեր և արվեստի գործեր:

Առաջադրանք 1

Քո նախընտրած թեմայով ստեղծի՛ր էլեկտրոնային փաստաթուղթ, որը կպարունակի թեմային առնչվող նկարներ, տեսանյութի հղումներ և այլն:

Առաջադրանք 2

Իրականացրո՛ւ հետազոտական աշխատանք՝ ընտրելով ստորև բերված թեմաներից որևէ մեկը:

- ա. Առցանց շրջագայություն Լուվրի թանգարանում
- բ. Աշխարհի ամենահին թղթային ցուցանմուշը
- գ. Հնագույն հայկական գրչօջախներ
- դ. Արեգակնային համակարգի առաջացումը
- ե. Մ. Մաշտոցի անվ. Մատենադարանի ազգապահպան դերը
- զ. Փայտանյութերի մշակման եղանակները

Առաջադրանք 3

Ի՞նչ տեղեկատվական գործընթացներ են պատկերված նկարներում:

ա

բ

գ

Առաջադրանք 4

Ենթադրենք՝ դուք պետք է «Հայաստանի պատմական հուշարձանները» թեմայով զեկույց պատրաստեք: Գրե՛ք ձեր աշխատանքի քայլերը:

Փուլեր	Աշխատանքային քայլեր
1	
2	
3	
4	

Եկեք քննարկենք

1. Ի՞նչ տեղեկատվական որոնողական համակարգերից եք օգտվելու:
2. Ի՞նչ աղբյուրներից եք օգտվելու զեկույցը մշակելու համար:
 - ա. Պատկերասրահ
 - բ. Թանգարան
 - գ. Համացանց
 - դ. Ֆիլմադարան
 - ե. Գրադարան
3. Ի՞նչպե՞ս եք ներկայացնելու աղբյուրները: